

PONDERABAT CAPILLOS CAPITIS SUI DUCENTIS SICLIS PONDERE PUBLICO. Capillos hosce flavos esse ac rutilos, nemo credo dubitat, quia si nigri essent coloris, non tanto pretio à pueris S-

pondus aestimabatur; centum verò sicli tum præcisæ tum residuæ pondus erant: utramque jungs, et postulatum pondus invenies.

Pondus regis, vel ex Hebreo, *lapis regis*, negotium in hac re maximum facessit. D. Le Pelletier, cuius hic synopsim exhibemus, certum statuit, sub regibus Iuda pondus apud Hebreos idem semper et constans fuisse, nullumque obtinuisse regis pondus ab altero vulgariter consueto diversum, cuius vulgaris ponderis typus servabatur in templo, custodiatum commissus: *Sacerdotes autem super omne pondus atque mensuram. Ponderis regii et communis discrimen inventum est primùm post Chaldaeorum in Iudea imperium. Qui libros Regum recensuit, sub exitum captivitatis Babylonicae vel paulò post florens, quo tempore Iudeus populus ponderibus Babylonicijam à septuaginta annis assuetus vel ignorabat, vel ignorare poterat aestimationem ponderis Hebraicæ, cuius apud illos usus cesseraverat; is, inquam, ut lectorum menti se accommodaret, substituit pondus commune alteri quod in iis libris invenit, scrispsitque, comam Absalom habuisse pondus ducentorum sicutorum, simul admonens, siros esse Babylonicos, et pondus regum Babylonicae, quibus tunc Iudei parebant. Ante captivitatem, pergit idem Le Pelletier, sicli argentei drachmarum quatuor in usu fuerant: Babylonicae verò non nisi drachmam et semis referebant. Ut ambiguitas haec sicutorum vitetur, addit sacer scriptor, tanquam glossema, hinc siros regii ponderis nominari. Eodem consilio Ezechiel, qui per ea tempora scribenthal Babylone, monet cubitos, quibus utitur in dimensionibus templi, æquare cubitum et palmum, id est, magnum cubitum, cubitum regium Babylonicum, ut Herodotus nuncupat.*

Superest modò, ut certum sicli Babylonici pretium statuamus. Septem obolis cum dimidio siclum aestimat Xenophon; olim tamen in ejus codicibus lectum fuisse octo obolos, censem D. Le Pelletier, cum apud Hesychium, Photium, seu potius Sophoclem ab eodem Photio laudatum, et apud Antonium Philosophum, siclus octo obolis valuisse legatur. Conjecturam hanc suam de pretio sicli Babylonici Esdræ testimonio comprobant, ubi Hebrei tributum tertiae partis sicli in singulos sponte sibi imperasse narrantur, in templi ædificium insumentum. Porrò tertia pars sicli Hebraici æquabat omnino siclum Babylonicum, octo obolorum ponderis, cum siclus Hebraicus pondere esset quatuor et viginti obolorum, seu quatuor drachmarum, seu viginti Gerab, pondere sanctuarii. Vetus hic argenteus nummus, quem hic siclum Babylonicum appellamus, ab Arabibus appellatur *Mitkala*, quod nomen occurrit etiam in paraphrasi Chaldaicâ hujus textus; eademque res est ac *Mitgal* Italorum, quod ex Hebreo *Misokhal* derivatum est. *Mitkala* pondus est, cuius hodie pariter est usus in gemmis, vel aromatibus pretiosis apud Orientales.

lymitanis emerentur, quæ capillos amant, qui auri referunt similitudinem, et omni artificio, et magno dolore, ac curâ, et cum valetudinis nonnunquam detimento rutilant. Erat qui-

Siclus Babylonicus tertiam sicli Hebraici partem æquabat pondere; hic autem reddebat 219 grana Anglica; quare Babylonicus siclus 73 ejusmodi grana continebat; quæ ad grana Parisiensia relata, ferme cum 89 granis nostri ponderis marchi componuntur. Quâ admissa hypothesi, comam Absalom, ducentorum sicutorum Babyloniorum pondere, levior non erat, quam 30 uncias, 7 grossis, 16 granis. Si autem non desunt mulieres, quæ capillorum pondus 32 unciarum nutriunt, uti fictiti capillamenti artifices affirmant, quis incredibile reputaverit, Absalom cæsariem ad uncias ferè 31 pervenisse?

Fulcit opinionem suam D. Le Pelletier testimoniis S. Epiphani, qui in libro de Ponderibus et Mensuris affirmit, comam Absalom pondus habuisse 125 sicutorum, vel duarum librarum et semis, addita uncia et siculo. Heron Alexandrinus, qui S. Epiphanius excrispsisse videtur, idem docet de pondere comæ Absalom, scilicet 125 sicutorum vel 30 unciarum, addito siculo. Porro S. Epiphanius siclus erat septem obolorum et semis; quâ in re Xenophontem, sed incaute, ait D. Le Pelletier, scutus est.

Comam Absalom, quam teste Josepho singulari diebus tondebat, idem Josephus tribuit pondus 200 sicutorum, vel quinque minarum Alexandrinarum, quæ singulae 20 uncias, vel 160 drachmas reddebant. Sed haec opinio, incredibili pondere virum opprimens, ægerrime defenditur.

Qui distinguunt pondus regium à pondere sanctuarii, ac pondus sanctuarii duplo major fuisse docent regio, censem, comam Absalom aequaliter 200 siros regios, duplo minores pondere quam siros sanctuarii. Hoc tamen sicutorum discrimen nunquam ex Scripturâ probatur.

Rabbini, cæterique qui ducentos hosce siros non ad pondus referunt, sed ad pretium, censem, Absalom vel ejus domesticos comam ejus præcias vendidisse feminis Jerosolymitanis ad fictitia capillamenta, quasi tunc fictitia illa capillamenta in usum muliebrem obtineret, et talem principem, qualis Absalom, decuisset indignum adeò commercium in rebus suis instituere.

Sunt qui putaverint, Absalomum sæpius comam suam reformasse, præciosos crines servasse usque ad pondus ducentorum sicutorum; quorum sanè opinio Scripturæ animadversionem puerilem efficit; nihil enim novum et extraordinarium à sacro scriptore animadversus fuisset.

Refutavit Bochartus opinionem eorum qui aiunt amanuensis incuria *dalet in resch* versus esse, ac proinde irrepsisse 200 pro 4 sicutis. Quid enim mirum fuisse, si Absalom cæsarius quatuor sicutorum pondus non superasset? Fieri potuisse credit idem auctor, ut alia litterula descripta fuerit in textu, cuius loco irreperserit *resch*; sed litterulam illam indicare non audet. Substituunt alii *caph*, quæ nota est

dem aliis nationibus in viris parum virilis et honesta flava cæsaries, ut de Romanis dixit Propertius lib 2, Eleg. 18:

Turpis Romano Belgicus ore color.

Et Horatius in Arte poetica:

Spectandum nigris oculis nigroque capillo.

Et idem l. 1, Ode 27:

Et Lycum nigris oculis nigroque

Crine decorum.

Quod etiam inter Hebreos arbitror fuisse laudatum, illudque magis commendari, quod magis videretur esse virile. Quare cum Sponsorius commendatur ab illis ornamenti, quæ viros decent, capillus illi niger asciscitur, Cant. 5: *Comæ ejus sicut elatae palmarum; nigrae sicut corvus.*

Sed quia non omnia, quæ virilem animum et masculam virtutem indicant, ad venustatem faciunt, quæ aliquid sonat delicatum et molle; hinc fit, ut qui elegantes magis, quam strenui ac fortis videri volunt, hujusmodi delicias non horreant, et secum tunc putent actum esse feliciter, cum capillos nacti sunt flavos, quos etiam muliebrem in modum intorquent, et vibrant, imò et aliquo lenocinio nitentes reddunt, et ut, dixit quidam ex profanis, *Electro similes faciunt, auroque capilos.*

Sic fecerant sub haec tempora adolescentes comptuli, quos secum in suis deliciis et maiestate adducebat Salomon, si quando in agros animi gratiâ cum regio instructu progrediebantur.

numeris 20, pro *resch*, quæ valet 200. Alius pro arbitrio aliam reponet. Vetus quidam Graecus interpres nonnisi centum siros legit. Hæc tamen omnia nullius roboris sunt argumenta; neque enim satis constat, Hebreos primitus literas pro notis numericis adhibuisse; vix enim aliqui fieri potuisse, ut rei hujus vestigium aliquod in Scripturâ non superasset.

Aliam conjecturam proponit Bochartus, ratus, cæsarium Absalom tanti ponderis fuisse ex auro pulvere, quo, de more ejus ætatis, conspergebatur. Ex ejus suppeditatione, comam illa Absalom aestimanda erat ponderis quatuor librarum romanarum duodecim unciarum in singulas, vel trium librarum nostratum, unciam sexdecim. Sed Scriptura verum ac naturale pondus comæ, non aliud adscitum et exteriorum ornamentum narrat.

Ponderis hujus ducentorum sicutorum dimidium corraserunt Septuaginta, cum legant centum siros, quod recidit in eorum sententiam, qui explicant de siclis aureis vel regis, dimidiò minoribus quam siclis sanctuarii. Sed primùm omnium probandum erat discrimen inter pondera publica et sanctuarii, inter siros aureos et argenteos. Quare, dum aliquid planius et aptius demonstraret, retinendi sunt ducenti sicli Babylonici, 31 uncias nostri ponderis ferè efficientes. (Calmet.)

tur. Aureis enim ramentis et tenuissimo pulvere aspergebant capillos, ut aurei viderentur, et solaribus radiis non dissimiles. Sic Josephus 1. 8 Ant. cap. 7: « Equis optimis, inquit, Salomonis insidebant equites, flos juventutis procerâ statura, prolico capillatio conspicui. Ad hæc ramenta auri capillos quotidie sparcebant, ut ad solarium radiorum contactum fulgor è capitibus eorum reflecteretur. » Quod etiam fecisse dicuntur quidam principes contra nomen et munus quod obabant, qui cum militare profiterentur institutum, mulierem tamen elegantiam et delicias captabant. In his fuit imperator Commodus, ut in illius Vitâ Lambridius; et Lucius Verus, ut in Ælio Vero Spartanus; et Gallienus, ut in ejus Vitâ tradit Tribellius Pollio. Quod in usu fuisse olim his, qui pulchri videri vellent, docuit Anacreon Ode 27, ubi ex eo, quod erat usu frequens, jubet pictori, ut Bathillum pulchrum et molle adolescentem hoc modo suo penicillo efformet; nempe ut illi cæsarium affingat flaventem in summâ, in intimâ verò parte nigricantem.

Hujusmodi comas habuit Absalom flavas, non ab aliquo artis lenocinio, sed à naturâ; quæ sic erant splendentes et aureæ, ut magno impedio emerentur à Solymitanis puellis, ut uterent pro suis: quod fieri sæpè solitum antiquo ævo legimus, et nostro quotidie fieri dolemus. Cum ergo singulis annis crines tondere Absalom, aderant confestim, qui formosi capitis exuvias emerent, penderentque libenter ducentos siros, ex monetâ probâ, et pondere legitimo ac publico, sive pondus esset Sanctuarii, cui nullum poterat inesse vitium, sive pondus regium, aut publicum, quod rerum momenta explorabat exactius. Aut certè hoc dicendi modo significatur cæsarium illam publicè venalem prostare et ad publicum pondus adduci solitam, velut merces communes, quæ mercatores expectant, et illum sequuntur, qui plus attulerit pretii. Non est autem verisimile, Absalom regium puerum illum instituisse quæstum, et suos capillos prostituisse venales, sicut alii ovinum solent seu caprinum vellus: nisi fortè id spectavit, ut suam aliis pulchritudinem ambitiosius venditaret, cum resectos crines tanti fieri doceret, ut impenso pretio emerentur ab aliis. Quo modo emuntur gemmæ, et ornamenta alia, quæ querunt et amant ad delicias et luxum elegantes puellæ. Porrò de hæc cæsarie plura dieuntur à Rabbini et interpretibus, quam

de comā Berenices commenti sunt sive poetae, sive astronomi. Hebræi, ut docet Hieronymus in Tradit. Hebr., dicunt singulis mensibus tonderi solitam Absalomis comam, Josephus octavo quoque mense. Alii tantum inesse ponderis dicunt, quantum ducenti habent sili; neque hic de pretio agi putant, sed de pondere. Sed est omnino prodigiosum et ridiculum, tantum existimare ponderis inesse hominis capillis, anniversariā tonsione, quantum non haberent duo ovium, aut capraruū vellera.

VERS. 27. — NATI SUNT AUTEM ABSALOM FILII TRES, ET FILIA UNA NOMINE THAMAR (1). Verisimile est illos filios, qui nati hoc loco dicuntur Absalom, aut paulò post fuisse mortuos; quod putat Theodoreetus q. 55, aut adeò debiles et stolidos fuisse, ut promortuis haberi potuerint, tanquam inutiles rebus administrandis, de quibus nihil sperari poterat homine dignum. Ideò enim Absalom sub hoc tempore filiorum loco tumulum excitavit, quia, ut ipse dixit, filium non habebat, infrà c. 18, v. 18: *Filiam autem appellavit Thamar.* An verò nomen illud datuin illi fuerit ab initio, vel certè posteà, cùm prodi cœpit egregia forma, ita ut non tam nomen illius fuerit, quam cognomentum à formæ venustate, incertum est. Hoc posterius mihi videtur non difficile, quia in saeris litteris fuisse puto id usitatum, sicut etiam in historiā profanā, ut feminæ ab egregiâ specie cognomentum assument. Sic *Esther* cognomentum sumpsit à pulchritudine; atque ideò c. 2, appellata dicitur *Eressa*; nempe à populo, qui illius admirabatur speciem. *תָהָרַת* *hadasah* enim idem valet quod *myrtus*, quae planta speciosissima, quasi diceretur *myrtle*, quod cognomentum Veneri datum est à poetis. Susanna Dan. c. 13, speciosissima fuit, et ideo *Susanna* dicta, quæ vox Hebraicæ *tillum* sonat: et ideo in nostris commentariis in Danielē, *Susannam* non nomen, sed cognomen illius honestissimæ feminæ putabamus. Sic etiam arbitror *Thamar* aliud habuisse nomen, et propter eximiam pulchritudinem appellatam esse *palmam*; id enim Hebraicè valet *Thamar*. Quod etiam fortasse cognomentum fuit illius

(1) In codicibus nonnullis Græcis Latinisque additur bie: *Thamar nupta fuit Roboamo filio Salomonis ex quo genuit Abiam.* Verum deest hoc in Hebreo, Vulgatā, atque editione Septuagintā Complutensi, neque ullius est auctoritatis, quin et agrè cum chronologiā componitur. (Calmet.)

Thamar, quam violavit, et incesto concubitu constupravit Amnon. Certum est autem, hanc Thamar aliud habuisse nomen, ut constat ex Par. I. I. c. 13, v. 20, nempe quod impositum est ab Absalom, illud videlicet, quod habuit Maacha filia regis Gessur Absalomis mater, quam uxorem duxit Roboam Salomonis filius, ex quā suscepit Abiam, ex quo regia soboles propagata est: *Amavit autem Roboam Maacha filiam Absalom super omnes uxores ejus, et concubinas.* Proximè autem dictum fuerat Abiam ex illâ fuisse suspectum.

VERS. 28. — MANSITQUE ABSALOM IN JERUSALEM DUOBUS ANNIS, ET FACIE REGIS NON VIDIT. Quæ supersunt, ejusmodi sunt, ut interpretis luce non indigeant: tantum enim significatur, quod duobus annis fuerit Absalom in Jerusalem, neque tamen ad regium conspectum ullum habuerit accessum. Quem per Joab à patre consecutus est, non tamen prius, quam relunctantem primū, et deinde, combustis messibus ad se agrè admodum ascitum permovit, ut per quem in patriam fuerat ab exilio revocatus, per eumdem in gratiam patris et consuetudinem veniret. (1)

(1) VERS. 29. — NOLUIT VENIRE AD EUM. Nōrat facile regis voluntatem, neque res adhuc Absalom amicas esse intelligebat; noluit iterum rem tentare, neque sese regi suspectum reddere, veluti plus nimiò juveni huic principi studeret. Joabus peritus alicius postulata sua omnia considerat, neque ad rem tentandam nisi de eventu securus accedit. Nōrat saturum, ut Absalom conveniens, ejus animum provocaturus esset, gerere ejus causam recusans; vel fore ut causam amplectens, minus fortasse placeret regi, cuius gratiæ sibi studendum erat. (Calmet.)

VERS. 32. — *Absalom fit dire à David: Pourquoi suis-je revenu de Gessur? Il vaudrait mieux que j'y fusse encore.* Je demande donc la grâce de voir le roi. Que s'il se souvient de ma faute, qu'il me fasse mourir. On ne doit guère se fier aux paroles humbles, puisqu'elles se trouvent dans la bouche des plus superbes. Absalom parle comme s'il était vraiment touché de sa faute. Il avait été trois ans en exil; il avait passé deux ans à Jérusalem depuis son retour, sans qu'il lui fut permis de voir le roi, son père. Il témoigne maintenant qu'il ne peut plus vivre dans une séparation qui lui est si dure. Rien n'est plus tendre en apparence que ses paroles ni plus sincère que son repentir. Et néanmoins, lorsque David lui donne le baiser de paix avec une effusion d'amitié qui n'était que trop véritable, il le reçoit avec un cœur plein de haine et de fureur, qui méritait déjà les soulèvements et les guerres que nous verrons éclater dans la suite de cette histoire. (Sacy.)

CAPUT XV.

1. Igitur post hæc fecit sibi Absalom currus et equites, et quinquaginta viros qui præcederent eum.
2. Et manè consurgens Absalom stabat juxta introitum portæ, et omnem virum qui habebat negotium ut veniret ad regis judicium vocabat Absalom ad se, et dicebat: Dè quā civitate es tu? Qui respondens aiebat: Ex una tribu Israel ego sum servus tuus.
3. Respondebatque ei Absalom: Videntur mihi sermones tui boni et justi; sed non est qui te audiat constitutus à rege. Dicebatque Absalom:
4. Quis me constitutus judicem super terram, ut ad me veniant omnes qui habent negotium, et justè judicem?
5. Sed et cùm accederet ad eum homo ut salutaret illum, extendebat manum suam, et apprehendens osculabatur eum.
6. Faciebatque hoc omni Israel venienti ad judicium ut audieretur à rege, et sollicitabat corda virorum Israel.
7. Post quadraginta autem annos, dixit Absalom ad regem David: Vadam, et reddam vota mea quæ vovi Domino in Hebron;
8. Vovens enim vovit servus tuus, cùm esset in Gessur Syriæ, dicens: Si reduxerit me Dominus in Jérusalem, sacrificabo Domino.
9. Dixitque ei rex David: Vade in pace. Et surrexit, et abiit in Hebron.
10. Misit autem Absalom exploratores in universas tribus Israel dicentes: Statim ut audieritis clangorem buccinæ, dicite: Regnavit Absalom in Hebron.
11. Porro cum Absalom ierunt ducenti viri de Jérusalem vocati, euntes simplici corde et causam penitus ignorantes.
12. Accersivit quoque Absalom Achitophel Gilonitem, consiliarium David, de civitate suâ Gilo. Cùmque immolaret victimas, facta est conjuratio valida, populusque concurrens augebatur eum Absalom.
13. Venit igitur nuntius ad David dicens: Toto corde universus Israel sequitur Absalom.

CHAPITRE XV.

1. Après cela Absalom, devenu l'âne des enfants de David par la mort d'Amnon, prit des chars et des cavaliers, et cinquante hommes qui le précédaient.

2. Et, se levant dès le matin, il se tenait à l'entrée du palais, et appelait tous ceux qui avaient des affaires et qui venaient demander justice au roi. Et il disait à chacun d'eux: D'où êtes-vous? Cet homme lui répondait: Votre serviteur est de telle et telle tribu d'Israël.

3. Et Absalom lui disait: Votre affaire me paraît bien juste; mais il n'y a personne qui ait ordre du roi de vous écouter;

4. Et il ajoutait: Oh! qui m'établira juge sur la terre, afin que tous ceux qui ont des affaires viennent à moi, et que je les juge selon la justice?

5. Et lorsque quelqu'un s'approchait pour le sauver, il lui tendait la main, le prenait et le baisait.

6. Et il faisait ainsi envers tous ceux d'Israël qui venaient demander justice au roi, et il s'insinuait par là dans l'affection des peuples.

7. Au bout de quarante ans, Absalom dit au roi David: Permettez-moi d'aller à Hébron pour y accomplir les vœux que j'ai faits au Seigneur;

8. Car lorsque j'étais à Gessur en Syrie, j'ai fait ce vœu à Dieu: Si le Seigneur me ramène à Jérusalem, je lui offrirai un sacrifice.

9. Le roi David lui dit: Allez en paix. Et au sortir de là il s'en alla à Hébron.

10. En même temps, Absalom envoya dans toutes les tribus d'Israël des agents avec cet ordre: Aussitôt que vous entendrez sonner la trompette, publiez qu'Absalom règne dans Hébron.

11. Absalom emmena avec lui deux cents hommes de Jérusalem, qui le suivirent simplement, sans savoir en aucune sorte son dessein.

12. Absalom fit venir aussi de la ville de Gilo, Achitophel, Gilonite, conseiller de David. Et comme on immolait à Hébron des victimes, qui y attiraient un grand nombre de personnes, la conspiration devint puissante, le peuple, qui prenait le parti d'Absalom, croissant de plus en plus.

13. Il vint aussitôt un courrier à David qui lui dit: Tout Israël suit Absalom de tout son cœur.